

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Lausuntopyyntö: HE 205/2024 vp hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

YHTEENVETO

Finavia Oyj kiittää mahdollisuudesta saada lausua. Samalla haluamme korostaa, että on tärkeää ja puollettavaa suojata kriittistä infrastruktuuria ja parantaa yhteistä häiriönsietokykyämme. Siksi Finavia pitää ehdotettua lainsäädäntöä tarpeellisena ja kannatettavana. Finavia pyytää lisäksi kiinnittämään huomiota siihen, että tässä kokonaisuudessa huomioidaan Finavian kaltaisten osakeyhtiöiden toiminnan edellytysten turvaaminen kohtuullisine kustannuksineen sekä kriittisten infrastuktuurin suojaamisen ja häiriönsietokyvyn ylläpidon johtovastuiden määrittely sekä yhteisen tilannekuvan mahdollistaminen kaikille toimijoille.

TAUSTAA

Finavia on lentoasemayhtiö, joka johtaa ja kehittää 20 lentoasemaa eri puolilla Suomea. Finavian tehtävänä on edistää ihmisten ja tavaroiden liikkumista sekä kansainvälisyyttä tuottamalla turvallisia, laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita lentomatkustajille ja lentoliikenteelle. Finavia on valtion omistama strateginen yhtiö, jonka toimintaa säätelee laki lentoasemaverkosta ja -maksuista (210/2011). Laissa on määritelty Finavian tehtävistä Suomen lentoasemaverkkoyhtiönä seuraavasti: Lentoasemaverkkoyhtiö ylläpitää, järjestää ja kehittää lentoasemaverkkoa ja -palveluita siviili-ilmailun, valtion ilmailun ja sotilasilmailun tarpeita varten. Lentoasemaverkkoon kuuluu säännöllisen reittiliikenteen lentoasemia ja yhteistoimintalentoasemia. Lisäksi lentoasemaverkkoyhtiö ylläpitää ja kehittää sotilaslentoasemia.

Finaviassa kaiken toiminnan perustana on kokonaisvaltainen ja systemaattinen turvallisuusjohtaminen, joka sisältää lentoturvallisuuden, ilmailun turvaamisen ja kyberturvallisuuden sekä työturvallisuuden ja hyvinvoinnin myös arvoketjussa. Finavian ylläpitämien lentoasemien tehtävänä on osaltaan riskiperusteisesti ennalta ehkäistä ei-toivottuja tapahtumia, kuten esimerkiksi siviili-ilmailuun kohdistuvia laittomia tekoja. Tämän lisäksi lentoasemat mahdollistavat sujuvan ja turvallisen toimintaympäristön siellä toimiville yrityksille, työntekijöille ja matkustajille.

Lentoasemaympäristö on vahvasti säädelty toimintaympäristö, jota säätelee niin kansainvälinen kuin kansallinenkin regulaatio ja normisto. Ilmailulain (864/2014) 9. luvun mukaisesti lentoasemalla edellytettävien ilmailun turvaamiseen tähtäävien toimenpiteiden ja järjestelyiden toimeenpanosta vastaa lentoaseman pitäjä, jollei vastuuta ole säädetty viranomaiselle, lentoliikenteen harjoittajalle tai muulle toiminnanharjoittajalle.

Traficom on toimivaltainen viranomainen lentoaseman pitämiseen ja lentoliikenteeseen liittyen.

VARAUTUMISVELVOITTEESTA

Ilmailulaki (864/2014) 160 § velvoittaa lentoaseman pitäjän varautumaan poikkeusoloihin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin, joissa huomioidaan yrityksen toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömien toimintojen ja palveluiden määrittely sekä uhkat ja riskienhallinta sekä riippuvuuksien määrittely. Finavia on täyttänyt jo nyt varautumisvelvoitteensa normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen suhteen.

VARAUTUMISEN JOHTAMINEN

Hallituksen esityksen tavoitteena on CER-direktiivin kansallinen täytäntöönpano. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa lainsäädännöllä kriittisen infrastruktuurin kriisinkestävyyttä, parantaa toimijoiden häiriönsietokykyä sekä jatkuvuudenhallintaa ja siten vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja kansallista turvallisuutta. Finavia puoltaa hankkeen tavoitteita ja näkee hyvänä, että samalla voidaan kehittää yhteistä varautumista. Jotta tämä onnistuisi, on

varmistuttava kaikkien eri toimijoiden tasamitallisesta kyvystä ja halusta johtaa riskiperusteisesti varautumistaan paitsi omassa toiminnassaan myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Siksi osaamisen kehittäminen erityisesti varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan, mutta myös kokonaisvaltaisen ja systemaattisen riskienhallinnan sekä aktiivisen tiedonvälityksen ja -vaihdon kytkemiseksi osaksi em. toimia olisi kaikkien etu.

POIKKEAMISTA ILMOITTAMINEN

Kriittisen toimijan velvollisuudesta ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle ilman aiheetonta viivästystä on huomioitu esityksessä. Samoin on esitetty velvollisuudesta ilmoittaa Huoltovarmuuskeskukselle keskeisiin palveluihin kohdistuvasta poikkeamasta, joka joko häiritsee tai voi häiritä niiden tarjoamista. Finavia on velvollinen ilmoittamaan jo nykyisen lainsäädännön velvoittamana poikkeamista muun muassa kansalliselle viranomaiselle. Siksi Finavia pyytää huomioimaan nämä jo olemassa olevat velvoitteet, kun uusia ilmoitusmenettelyjä ja -kanavia suunnitellaan, hallinnollisen taakan minimoimiseksi.

VALVONNASTA

Finavia pitää ehdotuksessa esiteltyä sektorikohtaista valvontamallia toimivana ratkaisuna. Tällöin voidaan hyödyntää jo olemassa olevaa valvontaa ja tiivistää entisestään yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa varautumiseen liittyvien velvoitteiden osalta. Jo nyt valvontaviranomainen valvoo muun muassa lentoasemanpitäjän varautumista normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Samalla, jos valvontaa tullaan entisestään tehostamaan, on tärkeä huomioida valvontaviranomaisen riittävät resurssit ja erityinen osaaminen varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan osalta.

Tiina Ranta
Yritysturvallisuusjohtaja